

Řeč při předání inky

MUCHAK JDPSN

3. 5. 2008 v berlínském zenovém centru

(Zvedne zenovou hůl nad hlavu a udeří jí do stolu)

Zen znamená být svobodný od života i smrti.

(Zvedne zenovou hůl nad hlavu a udeří jí do stolu)

Sútra srdce říká: Není žádné stáří, ani smrt, žádné dosažení, ani nic k dosahování.

(Zvedne zenovou hůl nad hlavu a udeří jí do stolu)

Pokud zde však nic není, od čeho se máme osvobodit? Čeho musíme dosáhnout?

Kaaatz!

Obloha je modrá a my zde společně sedíme. Děkuji vám, že jste přišli na ceremonii.

S buddhismem jsem se setkala poprvé, když mi bylo devatenáct let. Bylo to na začátku mých studií na univerzitě. Tehdy jsem potkala na kolejích svoji kamarádku. Řekla, že toho dne večer pojede ještě s dalšími studentkami z jejich buddhistického kroužku do buddhistického chrámu. Řekla, že si tam dají společnou večeři a potom si budou povídat. Pomyslela jsem si, že bych chtěla jet s nimi. Jely jsme tedy společně do chrámu, který byl postaven na hoře poblíž Soulu. Po večeři nás opat chrámu svolal do sálu dharmy. Poté, co jsme se všechny sešly v sále, ctihodný opat řekl: „To je skvělé, že se mladí lidé jako vy zajímají o buddhismus. Dnes je úplňková noc. A jak jistě víte, praxe za úplňku účinkuje dvakrát silněji. Proto navrhuji, abychom tuto noc udělali společně 3000 poklon.“ Nikdo se neodvážil odporovat. Nejprve mi však museli ukázat, jak se něco takového jako „poklona“ dělá. Opat nám také doporučil, abychom při každé pokloně nahlas pronesli: „Prosíme, převed' nás na druhý břeh.“ Do svítání jsem tedy udělala 3000 poklon. Z chrámu jsem se vyplazila po čtyřech a nějak se dostala domů. Více jak jeden týden jsem nemohla udělat jediný krok, aniž bych necítila bolest. Asi po dvacáté pokloně jsem si tehdy řekla: „Ne, já už nemůžu, je to příliš namáhavé.“ S železnou vůlí jsem to ale vydržela a dělala další poklony z jediného důvodu, kterým byla právě ona věta, „Prosíme, převed' nás na druhý břeh.“ Nevěděla jsem sice úplně přesně, co se tím druhým břehem myslí. Ale věděla jsem dost na to, abych pochopila, že je to něco neobyčejného, zvláštního a nového, něco, po čem jsem už dlouho silně toužila.

Během svého mládí a i v pozdějších letech jsem byla spíše velmi depresivní člověk. Myslela jsem si, že vše je stále jen opakováním toho samého a naše existence tedy nemá žádný smysl. Byla jsem vážně přesvědčena o tom, že si vezmu život. Pak mě ale napadlo, že jsem ještě nezkusila všechno. Ve filmech a v literatuře se oslavovala erotická láska. Pomyslela jsem si, před tím, než zemřu, vyzkousím to. O pár let později jsem začala cvičit jógu a hinduistickou meditaci v Indii. Hinduisté věří tomu, že pokud chce člověk dosáhnout absolutna, měl by praktikovat askezi a zdrženlivost. S mužem jsme tehdy delší dobu žili jako bratr a sestra. To vše bylo tehdy projevem mého zoufalého hledání smyslu života.

Nevím, čím jsem si v životě zasloužila všechno to dobré a krásné. Poznala jsem zenového mistra Wu Bonga a krátce poté i zenového mistra Seung Sahn a jeho učení. Jeho „Ničeho se nedrž!“ bylo jako ostrý meč, který odetínal všechny mé fantazie, myšlenky a touhy. Brzy poté jsme s manželem proměnili náš byt v zenové centrum. Nad zenovým centrem bydlela jedna stará paní. Vlastně jsem ji skoro nepotkávala. Vídala jsem jen její starší dceru a tu jsem občas i navštěvovala. Jednoho dne, když jsem procházela kolem jejich dveří, slyšela jsem tiché kňourání: „Pusť mě odsud ven!“ Zeptala jsem se: „Co se vám stalo? Zamknul vás někdo? Jak vám mohu pomoci?“ Ale ona na mé otázky skoro nereagovala a stále jen opakovala tu samou větu jako nějakou mantru. Po nějaké chvíli to přestalo. Příští den jsem v jejich bytě zaslechla nějaký rámus a bušení. Zřejmě tloukla nějakou holí do dveří. Přitom hlasitě křičela, ječela a vzlykala: „Pusť mě odsud ven!“ Už jsem málem zavolala policii. Myslela jsem si, že se tam musí dít nějaké bezpráví. Když jsem pak uviděla její dceru pospíchat po schodech nahoru, zakřičela jsem na ni: „Jak jste si mohla dovolit zamknout svoji starou matku v bytě?“ Nato se na mě nechápavě podívala a odvětila: „Za těmi dveřmi přece nikdo zamčený být nemůže“. Tento typ dveří má prý totiž zámek se zástrčkou, to znamená, že se mohou otevírat pouze zevnitř. Kdyby někdo chtěl dveře otevřít zvenku, potřeboval by klíč. Takže ta stará paní se zamknula sama! O několik dní později byla odvezena na psychiatrii.

Při jedné meditaci jsem dospěla k poznání, že tím svým neustálým hledáním absolutna na tom nejsem nijak jinak než ta stará paní. Chtěla jsem se dostat na druhý břeh, a proto mých 3000 poklon bylo jako výkřiky té staré paní.

Když se člověk podívá pozorněji, tento svět je jako jeden veliký blázeň. Každý si buduje své vlastní vězení. Zamykáme se sami dvojitými a trojitými závorami a křičíme, že chceme svobodu. Tato vězení se jmenují: Vězení osvícení, vězení svobody, vězení dokonalosti. Jakmile vytvoříme myšlenku svobody, ve stejném momentě už jsme nesvobodní. Ve chvíli, kdy myslíme na dokonalost nebo na osvícení, stáváme se nedokonalými a neosvícenými. Zde začíná proces, ve kterém se honíme za svými myšlenkami. To, co náš duch vytváří, nám připadá tak reálné, že to chceme bezpodmínečně dosáhnout a realizovat. Ale učení zenového mistra Seung Sahn je velmi jednoduché. Učil nás, že máme všechno pustit. Když všechno pustíme, potom je všechno tak, jak je, dokonalé a úplné. Nemusíme tedy bezpodmínečně spěchat z jednoho křolče na druhé a dělat tisíce poklon. Musíme jednoduše opustit naše myšlenky a představy. Potom opustíme i naše vězení a dveře se otevrou a my uvidíme všechno čistě.

Je to ta nejlepší pomoc, jakou můžeme dát světu. Nemusíme se ani ptát „Jak ti mohu pomoci?“ Toto je největším přínosem pro tento svět.

(Zvedne zenovou hůl nad hlavu a udeří jí do stolu)

V tomto bodě existuje svoboda od života a smrti.

(Zvedne zenovou hůl nad hlavu a udeří jí do stolu)

V tomto bodě není ani svoboda, ani život a smrt.

(Zvedne zenovou hůl nad hlavu a udeří jí do stolu)

Zenový mistr Ko Bong řekl, že pokud z tohoto bodu uděláš ještě jeden krok kupředu, jsi mrtvý. Když půjdeš o krok zpět, potom také zemřeš. Nesmíš ale setrvávat v tomto bodě. Nikdo ti nemůže pomoci. Jak zůstaneš na živu?

Takže, jak můžeme zůstat na živu?

Kaatz!

Moje řeč právě skončila. Děkuji vám za pozornost.

– Přeložila Barbora Stojaspalová

Copyright © 2009 Kwan Um School of Zen